

מסורת הש"ס

(א) נדרים ד' (ע"ט, פ"ג) כ"ח
(ב) [תוספתא ס"ה]
(ג) [ב"מ ס"ז, א'] (ח) [תוספתא
ס"ד, א'] (ט) [גמ' ס"ז, א']
(י) [גמ' ס"ז, א'] (יא) [גמ' ס"ז, א']
מיהו רבא מרבי תנן
(כ) גי' רישא לא חילא וכו'
(ל) [תוספתא ס"ז, א']
(מ) [גמ' ס"ז, א']
ההוא דף ע"א.

גליון הש"ס

תוב' ד"ה הבא ברידה
וכו' וי"ל רש"י וי"ל
במסורת דף ט' ע"ב: ד"ה
על מנת וכו' וי"ל ק"ל ט'
ע' הנהיג דף ט' ע"ב הרי"ה
נמוס:

הנהגות הב"ח

(א) תוב' ד"ה הכל וכו'
לקיים מנהל לא חילא אשת
לפניה ר"ב פ"י הלכה (א"ת)
מתקנתה [ח] ליתא אשת
לפניה וכו' ומנהל מלפניה
כלל גירושין:

מוסף רש"י

קונם עניי במשה היום
אם אישן למחר. היום
שאינו היום הוא עליו
קונם על מנת אם אישן
למחר. דאם אישן היום למחר
לוקח על מה שצוה לחלוט
[והיום י"ג]. שמה אישן
למחר. דהוא אישן מה
למחר אבל מקיים משה
ומנהל טורח ככל י"ל על
מה שצוה לחלוט [והיום].
ואין חוששין שמה אישן
למחר. ולמחר מחייב
אשר שלא אישן כ"י
שלא לוקח על מה שצוה
לחלוט [והיום]. כספלינה
בבב"ם. שאין כלל לטוס
מחיל חלק לקיימה כעלמא
מחיל חלק וזוהי אומה
בבב"ם [ב"מ דף ג' מתני'
גמי דיקא]. דמתמא לן כ"י
יהודה בן מיתא [ע"ט].

תוספות ר"ד

לאחר משה: תיר' הרי
זה גיטך ע"מ שתשא
לפלוגי הרי זו לא תשא
לא לו ולא לאחר לא
לו שמה יאמרו ושוחתי
נותנין במתנה זה לזה
ולאחר [לא תשא] דבני
לקימה לתנאה ואם שמה
לו לא תשא דמשום
גזירה לא מפקינן לה
ואם נשאת לאחר תצא
דבעיא לקימה לתנאה
שדנין לא תקיים התנאי
ולא הוי גט: ואימרו
קונם עניי בסביה היום
אם אישן למחר אמר
רב יהודה אל תיר' היום
שמה אישן למחר למפרע
עובר על נדרו למפרע
דאם נחמן אמר יושן היום
ואין חוששין שמה אישן
למחר. עלה בדעתו לומר
דפלוגא דרב יהודה ורב
נחמן דפלוגי ביה שייבי
נמי כהני הו גיטך ע"מ
שלא תשתי יין כל ל'
ויס' את כל ימי הוי'
פלוגי הדין וכו' דבי הוי'
דהתם אמר רב נחמן
ישן היום ואין חוששין
שמה אישן למחר ה"ה כ"י

המגרש פרק תשיעי גיטין

פד.

עין משפט
גד מצוה

ג א מ"י פ"ח מהל
גירושין הל' ט סמג
פסוק ג' תושיב' א"ר פ"י
ק"ל ספיקו א' וי"ל מ"ח
ד' ב' מ"י פ"ד מהל
מ"ח הל' י' סמג
לפני רבא תושיב' י"ד
סמג ר"ב ספיקו ג'
ג ב' ג' מ"י פ"ח מהל
גירושין הל' י' סמג
פסוק ג' תושיב' א"ר פ"י
ק"ל ספיקו י' וי"ל ל'
קמג ספיקו טו:
ג ב' ד' מ"י פ"ו מהל
אשוחת הל' ז סמג
פסוק ג' תושיב' א"ר פ"י
ק"ל ספיקו י' וי"ל ל'
ספיקו ג':
ז ה' תושיב' טס סמג
קמג ספיקו יח:
י ח' ז תושיב' טס ספיקו ג':
י"ג ז' מ"י פ"ח מהל י'
תושיב' טס ספיקו יג':

תוספות ר"ד (המשך)
רב יהודה התם אל יישן
היום שמה יושן למחר
ה"ה הכי נמי הבא לא
תנשא עד שישלמו ל'
יוס א"ר עד שימת אותו
פלוגי שמה תשתי יין
ויבטל הנט למפרע ולא
הוא דלא דמי דהתם כ'
אמר קונם עניי בשביה
היום אם אישן למחר אז
ישן למחר לא חילא עליה
שום איסורא שהאיור
לא יחיל אלא על מה
שישן אמרו וס' דהוה
הוה והילכך לא הוי
ביה וחישישן שמה יושן
למחר אבל הבא דא'
שהיא תמרא חילא עליה
איסורא דמיבטיל גיטא
והוי אשת איש וריא
איסורא מיוהר וריא בה
ולא שתיא והכי ארבינן
בגורמים כ"י ואלו מותרין
וטובה כ"י יהודה באמרו
קונם עניי בשביה למחר
אם אישן היום שמה היום
דאי לא וזוהי בתנאי
באיסוריה מותר הוי
פ"י אם יושן היום חיל
עליו איסורא שלא יישן
למחר ולא חישישן שמה
ישן גם למחר בבב"ם
שאסור לו לישן מיהרה
והוי שלא יישן ועשה
אמרו אבל בפלוגא דרב
יהודה אם יישן למחר
שום איסורא לא חילא
עליה השתא אלא תנא
הוי על איסורא דעבר
עליה תמרו וס' דהוה
הוה והכי נמי אשוחת
יין חילא עליה איסור
אשת איש בין למפרע
בין להבא והילכך מיוהר
והוה בה שלא תשתא
וטובה בה רב יהודה:
תיר' הרי זה גיטך ע"מ
שתעלי לרקיע ע"מ שחיר
לתהום ע"מ שתבעלי קנה
בן אבה ע"מ שחפרתי
באורי ע"מ שתבעלי הים
הגדול בגלגל אנו טע'
ר' יהודה בן בתרא
אמר כזה גט כלל
א"ר יהודה בן תימא
כל שא"ר לקיימו בסופו
התנה עליו מתחילתו אינו
אלא כמפליגה בבב"ם
וכשר אמר רב נחמן
הלבב כ"י יהודה בן
תימא אמר רב נחמן
רב יצחק מתני' גמי
דיקא דקתי כל שאפטר
לקיימו בסופו והתנה עליו
הו גיטך ע"מ שתאכלי

מסתברא בין ז'ר' אליעזר בין ז'רבנן בין דפסקה פסקה פי'
ומגורשת לעולם ואע"ג דלמאי דבעי למימר לרבי
אליעזר או דלמא לא שנה משמע דבעי למימר דאין הגט חל אלא לחומו
היום כמו חוק מפלוני דלא חל אלא מעלתא מ"מ לישנא דפסקה
משמע לגמרי והא דקאמר לקמן וק'
(פ) לעולם לאפוקי (ומדרבא אמר רב
נחמן) לאו לאפוקי ממש אלא שופרא
דשטרלא חסין מיומא דגן ועלמס שלא
חטעה לומר שאינה מגורשת אלא לחומו
יוס: א"ר א"ר נחמן ה"ק. וא"ת
דמעיקרא לא אמר ק' וי"ל דמעיקרא
סבר דאפקעי רבנן גירושין מינה
ולכסוף חזר בו שאין נראה לו סברא
דכשיל משתא מועטת לו יפקיעו
רבנן דקדושין: וביגורשה אפטר
וספיקים אגנאיה. דהשתא לא שייך
שמה יאמרו שמוינה נותנין במתנה
כיון דנישאת לאחר בימייהו.

הבא ברידה קיימא אגרושי.
אע"ג דכיון שאינה יכולה
לקיים מנהל (א) והואל אשת איש לזה
נשאת לו עכשו מ"מ אינה יכולה
לקיים מנהל ולעשה כלל גירושין
לעולם לריבה גט מספיקא שמה
יתקיים מנהל ומנשא גט לשני ע"י
מימת הראשון או יגרשה וקשה (ל) לרבי
יהודה והא דלא בדידה קיימא לאגרושי
שיכולה לומר מאיס עלי וכיפיקן ליה
וילפי פ"י רש"י ורבינו תם דלא כיפיקן
ליה נישא ועוד קשוי דכיפיקן ליה
לגרשה שהרי היא עליו כליסור אשת
איש וז"ל מתי קאמר אטו בדידה
קיימא לאגרושי ופי הוה מפרש בדידה
קיימא לאגרושי ולאגרושי דודאי
אין גידה שישאנה זה הוי אמי שפיר
אין הלשון משמע ק' וי"ל כיון דמכל
מקום יכול הבעל לקומם לא בדידה
קיימא לאגרושי: על מנת שתעלי
לרקיע אינו נג. כשהסור את הפועלים
בכסופו (ב"מ דף נ"ז). גרסינן אס'
נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו
אינו גט ומימה ה"אך יכול לקיימו
ו"ל ע"י שם קשה להכריח ר' אלחנן
דהוה לן למילף מנחנאי גמי דגמי
לזונן שיכול לקיימו אבל היכא שלא
יכול לקיימו כ"י הכא הוה לן למימר
דלף על גב דמחלי בטל מעשה ע"מ
כי היכי דלפיקן צברק ימלות חלנה
(יבמות דף ק') דבעינן שיכול לעשות
ע"י שלח וי"ל דהתם לא ילפינן
אלא שהמשה יכול לעשות ע"י שלח
אבל מנאי אין לחוש אס' לא יוכל
לעשות ע"י שלח או אינו יכול
לעשות כלל: על מנת שתבעלי
אפלוני ואיזו אבא ואבאך א' קתני.
יש ספרים שהגזירו בבב"ם ע"מ
שלא תבעלי לאבא ולאבך אין מוששין
שמה תבעל להם משום דקשיא להו
מאי דייק וזילנו לאבא ולאבך לא
קמי אבא ואבך מאן דכר שמייהו
מייהו משום כן אין נרץ להגיה דשפיר
דייק מדקמי ע"מ שמבעלי פלוגי
משמע דוקא פלוגי דלא חסוי
הפלגה דבב"ם נמה שיש אס' חסוי
פניה אבל אבא ואבאך לא:
ומיטוק

אמסתברא בין לרבי אליעזר בין לרבנן בין
דפסקה פסקה: ת"ר הרי זה גיטך ע"מ
שתנשאי לפלוני הרי זו לא תנשא ואם
נשאת הרי זו לא תנשא לו שמה יאמרו נשיהן
נותנין במתנה ואם נשאת לאחר לא תצא
ומשום גזרה לא מפקינן מינה ושרינן אשת
איש לעלמא אלא אמר רב נחמן הכי קאמר
הרי זו לא תנשא לו שמה יאמרו נשיהם
נותנין במתנה ולא נשאת לו לא תצא דמשום
גזרה לא מפקינן א"ל רבא לו הוא דלא תנשא
הא לאחר תנשא והא בעי קיומי לתנאה וכי
תימא אפטר דמינסבא היום ומגורשה למחר
ומקיימא לתנאה ולדך דפליגת עליה דרב
יהודה קמדימת ליה (א) דאתמר קונם עניי
בשינה היום אם אישן למחר אמר רב יהודה
א"ל יישן היום שמה יישן למחר ורב נחמן
אמר יישן היום ואין חוששין שמה יישן למחר
אל השתא התם ברידה קיימא דא"ר בני
מברין נפשיה בסילוואתא ולא נאים הבא
ברידה קיימא לאגרושי אלא אמר רבא יהרי
זו לא תנשא לא לו ולא לאחר לו לא תנשא
שמה יאמרו נשוחיהם נותנין במתנה לאחר
לא תנשא דבעיא קיומיה לתנאה ואם נשאת
לו לא תצא דמשום גזרה לא מפקינן לאחר
תצא דבעיא לקיומיה לתנאה תנאי כוותיה
דבא הרי זו לא תנשא לא לו ולא לאחר
ואם נשאת לו לא תצא לאחר תצא: פ"ת"ר
ה"ז גיטך ע"מ שתעלי לרקיע ע"מ שתרדי
לתהום ע"מ שתבעלי קנה של ד' אמות ע"מ
שתביאי לי קנה בן ק' אמה ע"מ שתעברי את
הים הגדול בגלגל אינו גט רבי יהודה בן
תימא אומר כזה גט כלל אמר ר' יהודה בן
תימא כל תנאי שאי אפשר לו לקיימו בסופו
והתנה עליו מתחילתו אינו אלא כמפליגה
בבב"ם וכשר אמר רב נחמן אמר רב יהודה
כ"י יהודה בן תימא א"ר נחמן בר יצחק
מתני' גמי דיקא דקתני יוכל שאפטר לו
לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו תנאו
קיים הא אי אפשר תנאו בטל ש"מ איבעיא
להו הרי זה גיטך ע"מ שתאכלי בשר חזיר
מהו אמר אב"י היא היא רבא אמר אפטר
דאכלה ולקיא לאב"י כלל לאתויי בשר חזיר
לרבא כזה למעוטי בשר חזיר מתוכי (ז) הרי
זה גיטך ע"מ שתבעלי לפלוני נתקיים התנאי
הרי זה גט ואם לאו אינו גט יעל מנת שלא
תבעלי לאבא ולאבך אין חוששין שמה
נבעלה להן ואילו על מנת שתבעלי לאבא
ולאבך לא קתני לאב"י נישא לרבא קשיא
אמר לך רבא בשלמא בשר חזיר אפשר
דאכלה ולקיא פלוני נמי אפשר דמשחאד ביה
בממונא יאלא אבא
ואבך ברידה קיימא נהי דאיהו עבדא איסורא
אבא ואבך בשר עבדי
איסורא לרבא כלל לאתויי אבא ואבך כזה
למעוטי בשר חזיר
לאב"י

מאי קאמר. האי לא תנשא דקאמר
לכל אדם: לא תנשא לו. כדמפרש שמה
ואין לך עלו גדול מה: ואם ניסם לאחר
זה: ומשום כך גזירה לא מפקינן לה.
התנאי ובעל הגט: אע"ג אלא אמר
רב נחמן הכי קאמר הרי זה גיטך
ע"מ שתנשאי לפלוני הרי זו לא
תנשא לו משום גזירה שמה יאמרו
נשין נותנין במתנה ואם ניסם לו
לא תצא. שאין כלל איסור אלא השט
לעו בעלמא: הא לאחר תנשא. והוי
גיטא הוילי ולא אמר ע"מ שלא
תנשאי אלא לפלוני אלא ע"מ שתנשאי
לפלוני סוף סוף הא בעינן לקיימי
מתנא: וכי סימא אפטר דימגרשה.
מן השני היום ולמחר תנשא לחומו
פלוגי לקיים מתנא: ולכא דפליגס
עליה דרב יהודה קמדימת לה. דלא
חיישת דלמא לא מיקיים: שמה יישן
למחר. ונמלא שעבר על נדרו: ורב
נחמן אמר יושן היום. ולמחר יתקיים
נמלא ולא יישן: דאי בעי מכריז נפשיה
בסילווא. יקוב כשרי תמיד בקון:
ברידה קיימא לאגרושי. במתניה:
מפליגה. דוחה אומה לעברה דבברי
האל: מתני' גמי דיקא. כ"מ כשהסור
את הפועלים (דף נ"ז): אפטר דאכלה
ולקיא. ולכן תימא נפשיה תנאו קיים:
כלל לאתויי בשר חזיר. קתני כלל
אמר ר' יהודה בן תימא: כזה גט.
דקאמר ר' יהודה בן תימא: למעוטי
בשר חזיר. דה"ק כזה גט דאי אפשר
לקיימו כלל תימא תנאו כעל אכל
לעבור על דברי תורה אפטר לקיימו
באיסור ותתקן על שעברה: שמבעלי
גרסינן גמי פלוני. וגמי אב"י ואב"י
גרסינן שלא תבעלי: שמבעלי. בין
בנות בין בנשואין: אין מוששין שמה
נבעלה להם. כלומר מותרת לינשא
מיד ואין מוששין שמה תבעל להן
ויבעל הגט אבל אמר לא ע"מ שלא
תבעלי פלוגי אינו גט שמה תבעל
לו דומיא דע"מ שלא תלכי לבית
אבך לעולם: ואילו בני אבא ואבך
שמבעלי לא קפני. דניהו מתנא
אלמא לא הוי מתנא: לאב"י נישא
כו. (משום דלדריה לר' יהודה בן
תימא אפילו לא יתקיים הרי זה גט
אלא לרבא קשוי דהא אמר] אפילו
רבי יהודה בן תימא מודה בה:
אמר לך רבא. לא דמיא לנשר
חזיר דאילו נשר חזיר כדה לקיימו
באיסור ושמבעלי פלוגי נמי אפשר
דמשחאד ליה בממונא ואם אינו
רואה לעולה באיסור ישאנה ויעול
בתימא אלא אבא ואבך נדידה
קיימא: לרבא כלל. דקתני רבי
יהודה בן תימא: לאתויי אבא ואבך.
דהוי נמי א"ר לקיימו: כזה למעוטי
בשר חזיר. דאפטר לקיימו הוא:
ולאב"י

נמי כימא הבא תנשא מיד ולא חישישן שמה יושן למחר
ה"ה הכי נמי הבא לא תנשא
לא לו ולא לאחר לא
לו שמה יאמרו ושוחתי
נותנין במתנה זה לזה
ולאחר [לא תשא] דבני
לקימה לתנאה ואם שמה
לו לא תשא דמשום
גזירה לא מפקינן לה
ואם נשאת לאחר תצא
דבעיא לקימה לתנאה
שדנין לא תקיים התנאי
ולא הוי גט: ואימרו
קונם עניי בסביה היום
אם אישן למחר אמר
רב יהודה אל תיר' היום
שמה אישן למחר למפרע
עובר על נדרו למפרע
דאם נחמן אמר יושן היום
ואין חוששין שמה אישן
למחר. עלה בדעתו לומר
דפלוגא דרב יהודה ורב
נחמן דפלוגי ביה שייבי
נמי כהני הו גיטך ע"מ
שלא תשתי יין כל ל'
ויס' את כל ימי הוי'
פלוגי הדין וכו' דבי הוי'
דהתם אמר רב נחמן
ישן היום ואין חוששין
שמה אישן למחר ה"ה כ"י

מסתברא בין ז'ר' אליעזר בין ז'רבנן בין דפסקה פסקה פי' ומגורשת לעולם ואע"ג דלמאי דבעי למימר לרבי אליעזר או דלמא לא שנה משמע דבעי למימר דאין הגט חל אלא לחומו היום כמו חוק מפלוני דלא חל אלא מעלתא מ"מ לישנא דפסקה משמע לגמרי והא דקאמר לקמן וק' (פ) לעולם לאפוקי (ומדרבא אמר רב נחמן) לאו לאפוקי ממש אלא שופרא דשטרלא חסין מיומא דגן ועלמס שלא חטעה לומר שאינה מגורשת אלא לחומו יוס: א"ר א"ר נחמן ה"ק. וא"ת דמעיקרא לא אמר ק' וי"ל דמעיקרא סבר דאפקעי רבנן גירושין מינה ולכסוף חזר בו שאין נראה לו סברא דכשיל משתא מועטת לו יפקיעו רבנן דקדושין: וביגורשה אפטר וספיקים אגנאיה. דהשתא לא שייך שמה יאמרו שמוינה נותנין במתנה כיון דנישאת לאחר בימייהו.

מסתברא בין לרבי אליעזר בין לרבנן בין דפסקה פסקה: ת"ר הרי זה גיטך ע"מ שתנשאי לפלוני הרי זו לא תנשא ואם נשאת הרי זו לא תנשא לו שמה יאמרו נשיהן נותנין במתנה ואם נשאת לאחר לא תצא ומשום גזרה לא מפקינן מינה ושרינן אשת איש לעלמא אלא אמר רב נחמן הכי קאמר הרי זו לא תנשא לו שמה יאמרו נשיהם נותנין במתנה ולא נשאת לו לא תצא דמשום גזרה לא מפקינן א"ל רבא לו הוא דלא תנשא הא לאחר תנשא והא בעי קיומי לתנאה וכי תימא אפטר דמינסבא היום ומגורשה למחר ומקיימא לתנאה ולדך דפליגת עליה דרב יהודה קמדימת ליה (א) דאתמר קונם עניי בשינה היום אם אישן למחר אמר רב יהודה א"ל יישן היום שמה יישן למחר ורב נחמן אמר יישן היום ואין חוששין שמה יישן למחר אל השתא התם ברידה קיימא דא"ר בני מברין נפשיה בסילוואתא ולא נאים הבא ברידה קיימא לאגרושי אלא אמר רבא יהרי זו לא תנשא לא לו ולא לאחר לו לא תנשא שמה יאמרו נשוחיהם נותנין במתנה לאחר לא תנשא דבעיא קיומיה לתנאה ואם נשאת לו לא תצא דמשום גזרה לא מפקינן לאחר תצא דבעיא לקיומיה לתנאה תנאי כוותיה דבא הרי זו לא תנשא לא לו ולא לאחר ואם נשאת לו לא תצא לאחר תצא: פ"ת"ר ה"ז גיטך ע"מ שתעלי לרקיע ע"מ שתרדי לתהום ע"מ שתבעלי קנה של ד' אמות ע"מ שתביאי לי קנה בן ק' אמה ע"מ שתעברי את הים הגדול בגלגל אינו גט רבי יהודה בן תימא אומר כזה גט כלל אמר ר' יהודה בן תימא כל תנאי שאי אפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו אינו אלא כמפליגה בבב"ם וכשר אמר רב נחמן אמר רב יהודה כ"י יהודה בן תימא א"ר נחמן בר יצחק מתני' גמי דיקא דקתני יוכל שאפטר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו תנאו קיים הא אי אפשר תנאו בטל ש"מ איבעיא להו הרי זה גיטך ע"מ שתאכלי בשר חזיר מהו אמר אב"י היא היא רבא אמר אפטר דאכלה ולקיא לאב"י כלל לאתויי בשר חזיר לרבא כזה למעוטי בשר חזיר מתוכי (ז) הרי זה גיטך ע"מ שתבעלי לפלוני נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט יעל מנת שלא תבעלי לאבא ולאבך אין חוששין שמה נבעלה להן ואילו על מנת שתבעלי לאבא ולאבך לא קתני לאב"י נישא לרבא קשיא אמר לך רבא בשלמא בשר חזיר אפשר דאכלה ולקיא פלוני נמי אפשר דמשחאד ביה בממונא יאלא אבא ואבך ברידה קיימא נהי דאיהו עבדא איסורא אבא ואבך בשר עבדי איסורא לרבא כלל לאתויי אבא ואבך כזה למעוטי בשר חזיר לאב"י